

L'ICAC treballa en dues rutes arqueològiques a Meranges per divulgar el patrimoni d'alta muntanya

El jaciment de Duran II podria omplir el buit d'ocupació durant l'edat del bronze en aquests entorns

Meranges - L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) planteja crear dues rutes arqueològiques a Meranges (Cerdanya) per donar a conèixer els jaciments d'alta muntanya i el paisatge cultural que els envolta. Una de les propostes, ja en fase de desenvolupament, connectarà el jaciment romà del Coll de Molleres, a 2.500 metres, amb altres elements patrimonials d'interès a l'entorn del llac de Malniu. La segona, encara en estudi, se centra en la vall del Duran, on s'ha documentat un possible assentament ramader de l'edat del bronze que podria omplir un buit historiogràfic d'aquest període en l'arqueologia d'alta muntanya.

La primera ruta, més avançada, resseguirà part de l'itinerari que puja al Puigpedrós i vincularà els jaciments de Coll de Molleres I i II amb un tercer punt d'interès a l'Estany Sec, a prop del refugi de Malniu. Coll de Molleres I és el jaciment romà d'alçada més alt de Catalunya i de tota la conca mediterrània, mentre que Coll de Molleres II, d'època neolítica —datat entre el quart i el tercer mil·lenni abans de la nostra era—, es considera clau per a l'estudi de l'especialització ramadera en alta muntanya, amb grans tancats de pedra seca.

Aquest estiu ja s'hi han dut a terme treballs d'adequació del camí d'accés i s'hi ha construït una plataforma d'observació per millorar l'experiència de visita, alhora que se'n garanteix la conservació evitant l'accés directe a l'interior de les estructures.

La segona proposta de ruta, a la vall del Duran, es troba encara en fase d'estudi i pendent de consolidació científica. Els investigadors treballen per confirmar les datacions i la funcionalitat exacta del jaciment de Duran II, situat a 2.300 metres d'altitud, a partir de les troballes de les darreres campanyes arqueològiques. Concretament, el circuit començaria a la zona del pla de Campllong, on hi ha el càmping de Meranges, i remuntaria la vall del Duran fins a la zona d'Engorgs, al vessant oest del Puigpedrós.

L'ICAC planteja instal·lar una senyalització minimalista que incorpori diferents punts d'interpretació del paisatge i permeti explicar la relació històrica entre l'activitat humana i aquesta zona altimontana.

Segona campanya d'excavacions al jaciment de Duran II

El Grup d'Investigació en Arqueologia del Paisatge (GIAP-ICAC) ha finalitzat aquests dies la segona campanya arqueològica a Duran II. Un equip de nou arqueòlegs ha carregat cada dia, durant deu dies, eines, aigua, menjar i roba des del refugi de Malniu fins al jaciment, a quasi 2.300 metres sobre el nivell del mar, per ampliar els sondejos sobre les principals estructures detectades en prospeccions prèvies. Els treballs han consistit en l'excavació del jaciment i el garbellat dels sediments amb sedassos de 5 i 8 mil·límetres per recuperar fragments de ceràmica i altres restes que podrien haver passat desapercebudes durant l'aixecament del terreny. Paral·lelament, també s'han recollit mostres de carbó en punts amb indicis d'haver-hi hagut foc a terra, amb l'objectiu d'analitzar l'ús dels recursos forestals en aquell període. Les estructures documentades en aquest jaciment consisteixen en un conjunt de tancats de grans dimensions, amb murs de pedra de més d'un metre de gruix i blocs quasi megalítics.

Segons el director de l'ICAC, Josep Maria Palet, la campanya ha estat "molt positiva", ja que ha permès recuperar abundant ceràmica prehistòrica amb decoracions de cordons, un material coherent amb les datacions apuntades en els primers sondejos. Tot i que, des del punt de vista de la cultura material, la troballa és modesta, en destaca el potencial interpretatiu. "Es tractaria d'un assentament ramader d'un tipus d'arqueologia molt poc representada. La historiografia havia situat un hiatus d'ocupació a l'alta muntanya durant l'edat del bronze", afirma. A l'espera de confirmar-ho amb anàlisis de carboni 14, l'equip ha optat per ampliar aquest jaciment, en part pel seu bon estat de conservació. "Estem davant d'un assentament d'alçada habitat en llargs períodes en plena edat del bronze, ara fa uns 4.000 anys", afegeix.

Per als investigadors, el conjunt de jaciments de la zona —Duran I, Duran II i l'entorn del Coll de Molleres— permet entendre l'origen de la gran transhumància al Pirineu i com l'activitat humana ha transformat històricament els espais d'alta muntanya, amb usos com la ramaderia, l'agricultura, l'explotació forestal o la metal·lúrgia.

La responsable de la unitat de transferència i impacte social de l'ICAC, Marta Flórez, subratlla la importància de convertir el coneixement científic en recursos culturals que contribueixin al desenvolupament sostenible i a donar a conèixer el patrimoni de muntanya. Flórez defineix la recerca en aquests entorns com una "arqueologia extrema" per les condicions de treball i destaca el caràcter interdisciplinari dels equips, amb especialistes com antracòlegs —dedicats a l'estudi de les restes de carbó vegetal—, geo arqueòlegs i palinòlegs —dedicats a l'estudi del pol·len i espores fòssils—.

Les actuacions a la vall del Duran s'han dissenyat conjuntament amb l'Ajuntament de Meranges i s'han coordinat amb agents locals com el refugi de Malniu i la Fundació Kilian Jornet, en el marc del projecte Cultur-Monts, finançat pel programa Interreg SUDOE 2021-2027.

Un cop finalitzada la campanya, el jaciment de Duran II ha quedat cobert amb una lona geotèxtil que en permet la respiració, evita el creixement de vegetació

i el protegeix de possibles saquejos fins a la pròxima intervenció. “La tasca que fem és per a tothom, i creiem que s’ha de valorar i protegir”, remarca Palet.